

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2020-02-05

Yttrande till utbildningsdepartementet över promemorian ”Möjlighet till betyg från årskurs 4”, U2019/04190/S

§ 38, N609-5859/19

Ärendet

Utbildningsdepartementet har begärt Göteborgs stads yttrande över promemorian *Möjlighet till betyg från årskurs 4*. I syfte att höja kunskapsresultaten i svensk skola, föreslår regeringen att förenkla möjligheten att införa betyg från årskurs 4 genom ändringar i skollagen och i förordningen om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4.

Handlingar

Tjänsteutlåtande daterat 2019-12-19.
Skrivelse från (MP) och (V) med yrkande, protokollsbilaga 8.
Yttrande daterat 2020-02-05 från (D), protokollsbilaga 9.
Yttrande från (S), protokollsbilaga 10.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder detta som eget yttrande till utbildningsdepartementet.

Yrkanden

Ordföranden Helene Odenjung (L), Jessica Blixt (D) och Viktoria Tryggvadottir (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

2:e vice ordföranden Bosse Parbring (MP) yrkar bifall till yrkandet från (MP och (V) att grundskolenämnden ska avvisa förslaget om att införa möjlighet till betyg från årskurs 4 i enlighet med utbildningsdepartementets promemoria.

Propositionsordning

Ordföranden Helene Odenjung (L) ställer proposition på respektive yrkande och finner att grundskolenämnden bifaller förvaltningens förslag.

Beslut

Grundskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder detta som eget yttrande till utbildningsdepartementet.

Expedieras

Utbildningsdepartementet

Dag för justering

2020-02-17

Vid protokollet

Sekreterare

Åke Ström

Ordförande

Helene Odenjung (L)

Justerare

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gill Bengtsson
Registrator

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-12-19

Diarienummer N609-5859/19

Handläggare

Wenche Pålsson

E-post: wenche.palsson@grundskola.goteborg.se

Yttrande till utbildningsdepartementet över promemorian ”Möjlighet till betyg från årskurs 4”, U2019/04190/S

Förslag till beslut

Grundskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder detta som eget yttrande till utbildningsdepartementet.

Sammanfattning

Grundskoleförvaltningen anser att det är positivt att förslaget, om det blir verklighet, innebär att rektor själv äger frågan om betygsättning i årskurs 4.

Skolverkets utvärdering liksom en studie från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) visar att betyg i de yngre åldrarna skulle kunna gynna kunskapsresultaten för flickor samt elever med lågutbildade föräldrar och svagpresterande elever. Detta kan indikera att tidigare betyg skulle kunna införas som en kompensatorisk åtgärd på vissa skolor. Färsk forskning visar samtidigt att tidigare betyg kan öka risken för stress och ohälsa, framför allt hos flickor.

Sammantaget bedömer grundskoleförvaltningen att andra åtgärder än betyg från årskurs 4 är mer verkningfulla för att höja elevers skolresultat.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension. Lärares och rektors administrativa arbetsbörda förmodas inte påverkas av ett beslut om att förenkla för fler skolenheter att införa betyg från årskurs 4.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Om förslaget om betyg i årskurs 4 blir verklighet och möjligt att införa för de rektorer som önskar, kan detta gynna elever på de socioekonomiskt utsatta skolorna i Göteborg och i övriga Sverige. Grundskoleförvaltningen bedömer dock att effekten av just betyg från årskurs 4 är långt ifrån tillräckligt för att möta de stora utmaningar som finns på många håll i staden när det gäller att klara grundskolan och få fullgod behörighet till gymnasiet.

När det gäller perspektivet jämställdhet, visar utvärdering och studie att flickor gynnas mer än pojkar av tidiga betyg. Eftersom flickor alltså presterar högre i skolan än pojkar, kan ett införande av tidigare betyg ytterligare öka skillnaden i betygsresultat mellan pojkar och flickor. Forskning visar dock att flickor i högre utsträckning än pojkar kan drabbas av stress och ohälsa till följd av tidigare betyg.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp den 27 januari 2020.

Bilagor

1. Möjlighet till betyg från årskurs 4, promemoria från utbildningsdepartementet, U2019/04190/S

Ärendet

Utbildningsdepartementet har översänt promemorian *Möjlighet till betyg från årskurs 4* för påseende och yttrande av grundskolenämnden. Göteborgs stad är en av många remissinstanser. Departementet vill ha svar i ärendet senast den 19 februari 2020.

Beskrivning av ärendet

Försöksverksamhet med betyg från årskurs 4

Betyg från årskurs 4 har pågått som en försöksverksamhet sedan 2017 i enlighet med en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderata samlingspartiet, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. För att delta i försöksverksamheten ska den berörda skolhuvudmannens rektor och lärare ha ett dokumenterat intresse av detta, och elever och vårdnadshavare vid de aktuella skolenheterna ska ha haft möjlighet att yttra sig inför ett beslut om att ingå där. Det finns en begränsning i hur många deltagande skolenheter som får finnas om 100 stycken i Sverige. Trots möjligheten att ingå i försöksverksamheten har endast ett fåtal huvudmän anmält intresse för att delta – 9 stycken huvudmän 2017 och 12 stycken 2018. Detta gör att Skolverket inte kunnat utvärdera försöket på ett sådant sätt att resultaten kan betraktas som generaliserbara.

Regeringens förslag

I syfte att höja kunskapsresultaten i svensk skola, föreslår regeringen att förenkla möjligheten att införa betyg från årskurs 4 genom ändringar i skollagen och i förordningen om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4. Ändringarna ska gälla från och med 1 augusti 2020 och innebär att försöksverksamheten upphör. Istället för att huvudmannen ska äga frågan om att införa betyg i årskurs 4 på vissa av sina skolenheter, föreslås istället rektor på en skolenhet själv initiera en sådan åtgärd. Vidare tas begränsningarna om antalet deltagande verksamheter bort, liksom de särskilda skrivningarna om att elever och vårdnadshavare vid aktuella skolenheter ska beredas möjlighet att yttra sig inför ett sådant beslut.

Grundskoleförvaltningens inställning till förslaget

Det är positivt att förslaget, om det blir verklighet, innebär att rektor själv äger frågan om tidigare betygsättning. Det är på skolenhetsnivå som undervisningens kvalitet och lärarnas arbetssätt bäst kan utformas, utifrån lokala behov och aktuell elevgrupp.

Promemorian redogör dock för det faktum att intresset från huvudmannens sida för att delta i försöksverksamheten har varit mycket svagt. Detta är ett tecken på att varken huvudmän eller profession bedömer att tidigare betyg är en åtgärd som skulle gynna kunskapsresultaten i nämnvärd utsträckning. Andra åtgärder har uppfattats som mer relevanta. Inom Göteborgs stad har ingen rektor anmält intresse för att delta i försöksverksamheten och fokus för att höja elevernas kunskapsresultat riktas mot andra åtgärder så som till exempel fler behöriga lärare och en fungerande elevhälsa.

Promemorian belyser Skolverkets utvärdering av effekterna av införandet av betyg i årskurs 6, vilka kan sammanfattas till att det är svårt att uttala sig om huruvida betygen haft en faktisk effekt på elevers resultat och kunskapsutveckling. Det går dock att utläsa tendenser om positiva effekter på elevers kunskapsresultat i utvärderingsmaterialet, så som att lärare enklare kan upptäcka att elever behöver stöd, att elevernas motivation höjs, och att fler högpresterande elever samt flickor presterar ännu bättre då de har betyg än lågpresterande elever och pojkar, även om också dessa grupper har vissa positiva kunskapsresultatseffekter om än inte lika stora.

Skolverkets utvärdering står att jämföra med andra studier, exempelvis IFAU:s rapport från 2010 ”Betygsatta barn – spelar det någon roll i längden?”¹, som istället visar att barn till lågutbildade föräldrar var den grupp som bäst gynnades studiemässigt senare i livet av att få betyg i de yngre åldrarna innan dessa togs bort på 70-talet. Studien visar också att flickor mer än pojkar gynnades av tidiga betyg, både med lågutbildade och högutbildade föräldrar.

Färska forskningsresultat, återgivna av Skolverket, visar dock att införandet av betyg i årskurs 6 i samband med skolreformerna 2011 har lett till ökad stress och försämrad akademisk självkänsla hos elever. Kombinationen av införandet av tidigare betyg och en ökad testning har lett till sämre mående framför allt hos flickor.²

Grundskoleförvaltningen i Göteborg står inför stora utmaningar när det gäller det kompensatoriska uppdraget för elever med svagare förutsättningar att nå kunskapskraven. Elever med lågutbildade föräldrar och svagpresterande elever återfinns i högre utsträckning i skolor med höga socioekonomiska index, där resultaten är avsevärt lägre än i andra områden. Ur detta perspektiv skulle införande av betyg från årskurs 4 kunna ha goda effekter för dessa målgrupper elever, men i ett bredare perspektiv behöver större satsningar göras på andra åtgärder för att alla elever ska nå kunskapskraven och i förlängningen hela sin fulla potential.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef för Stöd till
verksamhetsstyrning och utveckling

---

¹ <file:///C:/Users/wenpal0426/OneDrive%20-%20Göteborgs%20Stad/Utredningsuppdrag%20grundskoleförvaltningen/Remissyttrande%20Möjlighet%20till%20betyg%20från%20årskurs%204/r10-08-betygsatta-barn-spelar-det-nagon-roll-i-langden.pdf> Anna Sjögren, IFAU, Rapport 2010:8

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/hur-paverkas-elever-av-tidiga-betyg-och-nationella-prov>

Ärende 11

Grundskolenämnden 5 februari 2020

Yttrande (D) och (S)

Yttrande angående yttrande till utbildningsdepartementet beträffande promemoria om betyg från åk 4

Demokraterna delar grundskoleförvaltningens uppfattning om att andra åtgärder än betyg från årskurs 4 är mer verkningsfulla i avseendet att höja elevernas skolresultat. Skolan står inför stora utmaningar på många håll i staden när det gäller att öka elevers måluppfyllelse och få behörighet till gymnasiet. Vi ser hellre att skolorna fokuserar på åtgärder som verkligen gör skillnad för kunskapsresultaten, än tidiga betyg.

Vi är av uppfattningen att det inte är helt okomplicerat att med rådande betygssystem ge betyg anpassade till årskurs 4. Mot bakgrund av detta torde det innebära ett administrativt merarbete för lärare att införa betyg i årskurs 4, såväl under som efter implementationsfasen. Således delar vi inte förvaltningens uppfattning att lärares och rektorers administrativa arbetsbörda inte förmodas påverkas av att sätta betyg från åk 4.

Yrkande från MP och V om Yttrande till utbildningsdepartementet över promemorian "Möjlighet till betyg från årskurs 4", U2019/04190/S

Grundskoleförvaltningen skriver i sitt förslag till yttrande att det kan finnas både för- och nackdelar till möjlighet till betyg från årskurs 4. Vi anser att nackdelarna är så stora att de inte vägs upp av fördelarna. Utvärderingar från införande av betyg från årskurs 6 visar att stressen har ökat, särskilt bland flickor. Psykisk ohälsa bland flickor är ett växande samhällsproblem och vi vill inte att betygshets ytterligare ska förstärka detta. Dessutom konstaterar förvaltningen att det finns andra åtgärder än betyg från årskurs 4 som är mer verkningsfulla för att höja elevers skolresultat. Det är bättre att fokusera på dessa åtgärder än att genom betygssättning riskera att öka lärares administrativa börda.

Grundskolenämnden föreslås besluta att:

Avvisa förslaget om att införa möjlighet till betyg från årskurs 4 i enlighet med utbildningsdepartementets promemoria.